

Negeert Spanje de Micheletti-beslissing van het Europese Hof van Justitie?

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1998). Negeert Spanje de Micheletti-beslissing van het Europese Hof van Justitie? *Migrantenrecht*, 98(4), 123-124.

Document status and date:

Published: 01/01/1998

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

O P I N I E

Negeert Spanje de Micheletti-beslissing van het Europese Hof van Justitie?

Prof. mr Gerard-René de Groot stelt deze vraag naar aanleiding van een tweetal uitspraken van het Tribunal Supremo, de hoogste Spaanse rechter. Een van de twee arresten is na de opinie in vertaling afgedrukt.

De voorgeschiedenis: Micheletti-uitspraak

In *Migrantenrecht* 1992 werd de beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen gepubliceerd in de zaak Mauricio Vicente Micheletti. Micheletti was geboren in Argentinië als zoon van een tot Argentijn genaturaliseerde Italiaan. Door geboorte op Argentijns grondgebied verwierf hij de Argentijnse nationaliteit. Door de werking van het tussen Italië en Argentinië gesloten verdrag inzake dubbele nationaliteit verwierf hij eveneens de Italiaanse nationaliteit.

In het desbetreffende verdrag wordt ondermeer bepaald, dat een Italiaan die door naturalisatie de Argentijnse nationaliteit verwerft, zijn Italiaanse staatsburgerschap behoudt. Zolang hij zich niet weer terug vestigt in Italië, kan hij aan die Italiaanse nationaliteit evenwel geen rechten ontnemen. Zijn Italiaanse nationaliteit houdt winterslaap. Zodra hij zich echter weer vestigt in Italië, ontwaakt de Italiaanse nationaliteit weer met alle daaraan gekoppelde rechten en plichten.

Deze – wellicht ietwat ingewikkelde – constructie is niet nieuw, maar wordt ook gevolgd door de tussen Spanje en vele Latijns-Amerikaanse staten (waaronder Argentinië) afgesloten verdragen inzake dubbele nationaliteit. Door naturalisatie tot bijvoorbeeld Argentijn verliest een Spanjaard zijn Spaanse nationaliteit niet, maar kan aan deze nationaliteit geen rechten en plichten ontnemen, zolang hij zich niet weer vestigt in Spanje. Met deze constructie houdt Spanje ook rekening in art. 9.9 en 9.10 van het Spaans Burgerlijk Wetboek. Indien bijvoorbeeld moet worden vastgesteld, welk recht van toepassing is op een Spaans-Argentijnse bipatride in een casus waar de nationaliteit van betrokkene aanknopingspunt is, is de nationaliteit

van het land waar betrokkene woonplaats (*residencia habitual*) heeft, maatgevend. Is de 'residencia habitual' in een derde land, dan wordt gekeken of de laatste woonplaats in de betrokkenen landen in Argentinië dan wel Spanje is. De nationaliteit van dat land is dan maatgevend.

Een en ander heeft belangrijke gevolgen voor het al dan niet bezitten van het Europese burgerschap. Een in Argentinië woonachtige Spaans-Argentijnse bipatride is geen Europees burger. Zijn Spaanse nationaliteit slaapt immers: hij kan aan die nationaliteit geen rechten ontnemen, ook niet de rechten die het Europese recht aan Spanjaarden geeft. Hetzelfde gaat op voor Spaans-Argentijnse bipatriden die in een derde land woonachtig zijn, maar hun laatste woonplaats niet in Spanje maar in Argentinië hadden. Zij zijn geen Europees burger, ook niet indien zij zich vestigen in een andere Lid-Staat van de Europese Unie. Kinderen van Spaans-Argentijnse bipatriden, die deze hoedanigheid door naturalisatie in Argentinië hebben verworven, hebben dezelfde rechtspositie als hun ouders. Ook voor hen moet worden nagegaan, of hun (laatste) woonplaats in Argentinië of in Spanje is. Uitsluitend in het laatste geval zijn ze Europees burger.

Wie kennis neemt van het Italiaans-Argentijnse verdrag, komt tot de conclusie dat het meeste zoëven voor Spaans-Argentijnse bipatriden betoogde *mutatis mutandis* ook geldt voor Italiaans-Argentijnse bipatriden, die deze hoedanigheid door naturalisatie in Argentinië hebben verworven. Zolang ze zich niet in Italië vestigen zijn ze geen Europees burger. Als zo'n Italiaans-Argentijnse bipatride dus naar Spanje komt, geniet hij niet de rechten van een Europees burger. Italië heeft echter een eigenzinnige opvatting over de nationaliteitsrechtelijke status van de kinderen van dergelijke door naturalisatie bipatride geworden personen. Italië meent, dat deze personen een normale allerminst slapende Italiaanse nationaliteit bezitten en derhalve Europees burger zijn. Indien zulke personen, die in de regel veel beter Spaans dan Italiaans beheersen, naar Spanje komen, zijn ze in de visie van Italië Europees burger.

Zoals reeds bleek uit de voorgeschiedenis van de Micheletti-beslissing hebben de

Spaanse autoriteiten moeite met deze Italiaanse visie. Zij proberen aan de gevolgen daarvan te ontkomen door art. 9.9 en 9.10 van het Spaanse Burgerlijk Wetboek op die personen toe te passen en op grond van deze Spaanse bepalingen te concluderen, dat zij geen recht hebben op behandeling als Europees burger. In de Micheletti-beslissing heeft het Hof van Justitie echter uitdrukkelijk bepaald, dat Spanje zulks niet mag doen. Zolang Italië geen regels van volkenrecht of gemeenschapsrecht schendt, is Spanje gehouden de gevolgtrekking van Italië dat betrokkenen Italiaan zijn te slikken. Het Hof stelde vast: De bepalingen van gemeenschapsrecht inzake de vrijheid van vestiging verzetten zich ertegen, dat een Lid-Staat weigert deze vrijheid te erkennen voor de onderdaan van een andere Lid-Staat, die tevens de nationaliteit van een derde land bezit, op grond dat de wetgeving van de Lid-Staat van ontvangst hem als onderdaan van dat derde land beschouwt.

De visie van het Tribunal Supremo

In tenminste twee arresten, die gewezen zijn na de publicatie van de Micheletti-beslissing blijkt de Spaanse hoogste rechter niettemin art. 9.9 en 9.10 Spaans Burgerlijk Wetboek toe te passen op Italiaans-Argentijnse bipatriden. Eén van de desbetreffende arresten is hierna in vertaling afgedrukt. Uitvoerig commentaar is overbodig. Het wil me voorkomen, dat de desbetreffende beslissing (en hetzelfde gaat op voor het arrest van het Tribunal Supremo van 26 december 1995) in evidente strijd zijn met de Micheletti-beslissing van het Europese Hof.

Hoewel ik begrip heb voor de Spaanse irritatie over de Italiaanse visie (ik schreef daarover in mijn annotatie bij de Micheletti-beslissing *Migrantenrecht* 1992), kan de uit de vermelde arresten blijkende houding van het Tribunal Supremo niet worden geaccepteerd. Indien Spanje de Italiaanse houding niet acceptabel vindt, is diplomatiek overleg met Italië geboden of dient de thans nog in beginsel bestaande autonomie van de Lid-Staten in nationaliteitszaken binnen de Raad ter discussie te worden gesteld. Het ligt voor de hand, dat de Europese Commissie thans stappen onderneemt ex art. 169 EG-Verdrag om Spanje te laten veroordelen wegens schending van het Europese recht.

PROF. MR GERARD-RENÉ DE GROOT
Hoogleraar rechtsvergelijking en internationaal privaatrecht Universiteit van Maastricht.

Tribunal Supremo van Spanje 27 november 1996

[MARGINAL]: RJ (=Repertorio de Jurisprudencia) 1996/8171

BESLISSING: Arrest van 27-11-1996

HOGER BEROEP: nr. 7914/1992

COMPETENTIE: Bestuursrechtelijk geschil Tribunal Supremo [Hoogste Gerecht van Spanje] 3e Kamer, afdeling 6.

SAMENVATTING:

VREEMDELINGEN: staatsburgers van de landen van de Europese Unie: weigering verblijfsvergunning voor Gemeenschapsburgers: verzoeker in bezit van de dubbele Argentijns/Italiaanse nationaliteit; verzoekers woonplaats [*residencia*] bevindt zich in de Republiek Argentinië.

BESTUDEERDE BEPALINGEN:

REAL DECRETO van 26-5-1986, no 1099/1986; TOEGANG, DUURZAAM VERBLIJF EN WERK INZAKE EEG BURGERS (RCL 1986\1885)

RAPPORTEUR: Zijne excellentie de heer FRANCISCO JOSE HERNANDO SANTIAGO

TREFWOORDEN: VREEMDELINGEN; BURGERS VAN DE LANDEN VAN DE EUROPESE UNIE

Weigering van een verblijfskaart voor Gemeenschapsburgers [*tarjeta de residente comunitario*] aan verzoeker die zowel de Argentijnse als de Italiaans nationaliteit bezit en wiens woonplaats zich in de Republiek Argentinië bevindt.

[TEKST]:

Beroep ingesteld door de procesvertegenwoordiger van de heer Enrique G. E. tegen het vonnis van 31-10-1991 van de bevoegde Kamer van het Tribunal Superior de Justicia van de provincie Galicië terzake van de weigering van een verblijfskaart voor Gemeenschapsburgers.

Het Tribunal Supremo verwerpt het beroep.

DE RECHTSGRONDEN:

1. Appellant, die zowel de Argentijnse als de Italiaanse nationaliteit bezit, hoewel hij in Buenos Aires is geboren, verzocht op 31 januari 1989 een verblijfskaart voor Gemeenschapsburgers ten einde voor eigen rekening het beroep van Tandheelkundige [*Odontólogo*] uit te kunnen oefenen, waarbij hij een document overlegde waaruit bleek dat het [Spaanse] Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen zijn titel van *Odontólogo*, behaald aan de Universiteit van Buenos Aires, had erkend [*homologado*], in welk document als zijn nationaliteit de Argentijnse stond vermeld. Zijn verzoek werd op 29 september 1989 afgewezen bij Beschikking van de Gouverneur [*Gobernador Civil*] van La Coruña, welke bestuurshandeling werd bekrachtigd bij vonnis van 31 oktober

1991 van de bevoegde Kamer van het Tribunal Superior de Justicia van de provincie Galicië, tegen hetwelk hij thans hoger beroep aantekent stellende, onder andere, schending van de bepalingen van het Gemeenschapsrecht inzake de vrije vestiging van burgers van de Lid-Staten, mede gezien zijn Italiaanse nationaliteit.

2. Wat betreft het verzoek tot verlening van de verblijfskaart voor Gemeenschapsburgers destijds gedaan door de heer Gustavo E., die hem geweigerd is, zowel bij bestuurlijk als bij rechterlijk besluit, moet er op gewezen worden dat de kernvraag die het onderhavige beroep opwerpt niet is of appellant wel of niet de Italiaanse nationaliteit bezit, maar of deze zijn enige nationaliteit is, of, integendeel, hij de dubbele Italiaans/Argentijnse nationaliteit bezit, want in dat laatste geval wijst de Spaanse wetgever in artikel 9, lid 9 van de *Código Civil* (Spaans Burgerlijk Wetboek) in samenhang met artikel 9, lid 10 van hetzelfde Boek, als aanknopingspunt [*elemento de conexión*] ter vaststelling van de nationaliteit de gewone verblijfplaats [*residencia habitual*] aan, aangezien de verwijzing naar lid 10 enkel is ten behoeve van de vaststelling van een dergelijk aanknopingspunt. Welnu, in het onderhavige geval wordt niet alleen door appellant zelf impliciet zijn dubbele Italiaans/Argentijnse nationaliteit toegegeven, maar deze situatie is tevens gebleken uit de proceshandelingen, waarmee de dubbele nationaliteit is aangenomen en de plaats van de gewone verblijfplaats (*residencia habitual*) als aanknopingspunt in onze wetgeving, artikel 9, lid 9 van de *Código Civil*, is vastgesteld, hetgeen kennelijk niet wordt betwist, eerder het tegenovergestelde: appellant zelf heeft aangevoerd in zijn beroepsschrift dat de plaats van dat verblijf (*residencia*) Argentinië is. Dit is de nationaliteit die overeenkomstig het genoemde voorschrift van de *Código Civil* moet worden toegeschreven aan appellant en het is dientengevolge duidelijk dat voor hem niet van toepassing is hetgeen bepaald is in het Koninklijk Besluit (Real Decreto) 1099/1986 (RCL 1986\1885), noch hetgeen is neergelegd in de Gemeenschapsbepalingen, en derhalve onderworpen is aan de bepalingen van de Organieke Wet (*Ley Orgánica*) 7/1985 (RCL 1985\1591 en ApNDL 5093) inzake Rechten en Vrijheden van Vreemdelingen in Spanje, zoals ook is gesteld in het arrest van deze Kamer en Afdeling van 26 december 1995 (RJ 1995/9518) gewezen in een casus analoog aan het hier te beoordelen geval: daarom is het duidelijk dat de verblijfsvergunning voor Gemeenschapsburgers niet kan worden verleend aan appellant die niet overeenkomstig de nationale wetgeving de status van Gemeenschapsburger kan aantonen. Anderzijds, de argu-

menten die appellant aanvoert in zijn beroepsschrift met betrekking tot het in bezit zijn van de in Spanje naar behoren erkende titel van *Odontólogo* zijn niet relevant, omdat een dergelijke erkenning op zich niet voldoende is om de betreffende kaart [*tarjeta*] te verkrijgen, maar een noodzakelijk vereiste dat vervuld moet zijn tezamen met de overige vereisten telkens in elke zaak – de status van Gemeenschapsburger in het ene geval en het voldoen aan het gestelde in de Organieke Wet van 1985 in een ander geval – voor het verkrijgen van de voornoemde verblijfsvergunning voor Gemeenschapsburgers – teneinde het beroep uit te oefenen waartoe de in Spanje erkende titel recht geeft.

3. De overwegingen hierboven leiden tot een verwerping van het beroep; er zijn volgens dit Hof geen gronden die de uitdrukkelijke oplegging van kosten overeenkomstig artikel 131 van de Wet op de Rechtspraak [*Ley Jurisdiccional*] (RCL 1956\1890 en NDL 18435) rechtvaardigen.

1. Hof van Justitie EG 7 juli 1992, nr. C0369/90, MR 1992, 139 m.nt. Prof. mr Gerard-René de Groot.
2. Repertorio de Jurisprudencia 1995, 9518; eveneens afgedrukt in Actualidad administrativa 1996, 1333, 1334.
3. zie noot 1.
4. De tekst van het onderhavige arrest is uit het Spaans vertaald door mevr. Louise Rayar, Juridisch vertaalster Universiteit Maastricht. De hier afgedrukte gegevens corresponderen met de structuur van de beslissing zoals opgenomen in de 'Base de Datos de Jurisprudencia Aranzadi'. Voorzover nuttig voor het goede begrip van de beslissing zijn op enkele plaatsen de originele Spaanse begrippen weergegeven. De noten zijn door mij (GRdG) toegevoegd.
5. Kennelijk is de naam van appellant Enrique Gustavo E.
6. Met andere woorden: de Argentijnse nationaliteit is doorslaggevend, niet de Italiaanse.

Aan REK voorgelegde zaken

1. *Contra-indicaties in het driejarenbeleid (manifest bedrog/het verstrekken van onjuiste gegevens).*
Zitting: 7 mei 1998
2. *Objectieve belemmeringen en artikel 8 EVRM 5 december 1996.*
Zitting: 28 mei 1998
3. *Vvtv-beleid ten aanzien van etnische Albanezen uit Kosovo.*
Zitting: 18 juni 1998
3. *Verschil in materieel vluchtelingenrecht bij toepassing van Schengen inzake (het ontbreken van) een centrale overheid in Afghanistan.*
Zitting: nog onbekend

Uitspraak: 6 weken na zittingsdatum.